

Skötselplan för naturreservatet Holje i Olofströms kommun

1 Syfte med områdesskyddet

Syfte

Syftet med reservatet är att

- bevara områdets biologiska mångfald av naturtyper som ingår i EU:s ekologiska nätverk Natura 2000, rödlistade arter och i övrigt ovanliga naturskogsarter.
- säkerställa områdets framtida viktiga funktion som spridningskälla för hotade arter till omgivningen.
- bevara kulturhistoriska lämningar.
- medverka till att uppfylla regeringens miljö kvalitetsmål *levande skogar*.

Syftet skall nås genom

- att skogen får utvecklas med endast begränsad skötsel i träd- och buskskikt.
- området ska hållas fritt från gran, druvfläder och andra arter vilka ej har en naturlig förekomst i området.
- punktinsatser kring vissa ljuskrävande storkroniga träd.
- underhåll av stenmurar och andra kulturhistoriska lämningar.

2 Beskrivning av skyddsobjektet

Markslag och naturtyper (ha): <i>Skogsmark</i> Naturtyper	16,0 ha bokskog 11,7 ha, ekskog 1,6 ha, blandskog 1,9 ha, lövblandskog 0,8 ha
Prioriterade intresseaspekter: <i>Naturtyper i Natura 2000</i> <i>Naturtyper, övriga</i> Vidkroniga grova träd Senvuxna träd	Nr 9130 bokskog av lågörttyp 11,7 ha Nr 9190 äldre ekskog på näringsfattiga marker 1,6 ha Ädellövskogen och mer blandskogsbetonade delar hyser ett stort inslag av äldre bok, ek, tall samt en del asp. Stort innehåll av senvuxna träd på höjdparter och i brantare sluttningar.

Död ved	Rikligt med död ved i form av torrträd, högstubbar och lågor.
<i>Kulturhistoriska element</i> Stenmurar	Flera stenmurar i ost- västlig riktning vilka visar på f d skiftesindelningar. Krokig stenmur längs områdets västra och södra sida vilken utgjort gräns mellan inägomark och utmark.
Stenlagd rund grop Äldre stenlagd övergång	Belägen i områdets SO del Där äldre körväg passerar bäcken i områdets SV del
Låg mur av uppstaplade stenar	Framför två flyttblock i områdets NV del
<i>Växt- och djursamhällen</i> Rödlistade arter	<u>Lavar:</u> Bokkantlav (NT- missgynnad) <u>Fåglar:</u> Mindre hackspett (VU sårbar) <u>Svampar:</u> Kandelabersvamp (NT- missgynnad) Cinnoberspindling (NT- missgynnad) <u>Vedlevande skalbaggar:</u> Ptinella aptera (NT- missgynnad) Nemadus colonoides (NT- missgynnad) Microscydmus nanus (NT- missgynnad) Leiestes seminigra (NT- missgynnad)
Fågeldirektivet N 2000	Spillkråka
Signalarter	<u>Fåglar:</u> Duvhök <u>Kärlväxter</u> Lind Murgröna Blåsippa Vätteros <u>Lavar:</u> Glansfläck Skriftlav Gammelgranslav Grynig filtlav

<i>Friluftsliv</i>	Korallav Havstulpanlav <u>Mossor:</u> Klippfrullania Långfliksmossa Västlig hakmossa Krusig ulota <u>Svampar:</u> Lömsk flugsvamp Rävticka Kantarellmussling Fläckticka <u>Vedlevande skalbaggar:</u> Ptenidium turgidum Pseudocistela ceramboides Ädellövdominerad naturskog. Trots att naturreservatet är beläget intill område avsett för industriändamål är det möjligt att bedriva naturstudier i området.
Servitut	Finns ej
Samfälligheter	Finns ej
Nyttjanderätter	Finns ej
Förvaltare	Länsstyrelsen

Historisk och nuvarande markanvändning

Området har, i likhet med merparten av skogen i Blekinge, en lång tradition som beteshävdad utmark. Skogens innehåll av nästan helt multnade enebuskar, stora förekomst av gamla vidkroniga individer av framförallt bok, tall och ek samt grov asp tyder på att området varit ett halvöppet beteslandskap för omkring hundra år sedan. Detta bekräftas av äldre kartmaterial där området på den ekonomiska kartan från 1916 är markerat som gles lövskog med inslag av barrträd. Den kraftiga topografin med de rikblockiga sluttningarna torde ha varit en starkt bidragande förutsättning för den långa skogliga kontinuitet i området som även den gamla generalstabskartan från 1869 visar. Området är här markerat som skog, visserligen endast med barrträdssymboler men kartans begränsade detaljeringsgrad vad avser skogen gör att inga klara slutsatser kan dras om trädslagsammansättningen.

Områdets innehåll av stenmurar som löper i NV- SO och V- O riktning visar på att utmarken förmodligen varit uppdelad i tre olika skiften. I områdets västra och södra delar löper en krokig men sammanhängande stenmur vilken utgjort gräns mellan utmarken norr och öster om muren och inägomarken på andra sidan. I stenmurarna finns sex öppningar varav tre flankeras av äldre enestörrar. Dessa utgör troligtvis en rest av någon

form av grind eller stängsel. Vid öppningarna kan fortfarande spår av äldre stigsystem, i den idag annars helt stiglösa skogen, urskiljas.

Den smala dalsänkan i sydväst avvattnas av ett brett dike ner till Vilshultsån. Marken har här för en längre tid sedan brukats som åker. Den gamla plogfåran är bitvis fortfarande tydligt markerad i terrängen. Efter upphört brukande har en lövblandskog med stort inslag av al samt en del gran vuxit upp.

Väster om området löper en smal sprickdal i N- S riktning vilken, som framgår av äldre kartmaterial (ekonomiska kartan 1916 och generalstabskartan 1869), varit bebyggd (två boställen) och uppodlad sedan lång tid tillbaka. Delar av dalen har brukats fram på 1990- talet. Längs dalens östra sida finns en äldre körväg som idag endast används som gångstig. Stigen passerar bäcken (grävd) på en äldre stenlagd övergång. I områdets NV del, mellan den äldre körvägen och stenmuren i öster, växer en yngre talldominerad (ca 50 år) blandskog. Möjligen har denna del av området hävdats längre fram i tiden än övriga delar av skogen.

I områdets norra del ligger två större flyttblock under vilka en grotliknande hålighet bildats. Framför öppningen till ”grottan” har stenar staplats på varandra som en skyddande mur. Vad syftet kan ha varit med denna ”konstruktion” är svårt att säga. Kanske användes ”grottan” som skydd av mindre boskap?

I sydöstra delen av området finns en rundstensatt grop vars diameter är ca 3 meter. Möjligen kan den utgöra en rest av en mila.

Områdets idag rikliga innehåll av lågor i olika förmultningsstadier och trädslagssammansättning med gamla pionjärträd som asp, björk, tall och ek tillsammans med yngre sekundärträd som bok och avenbok, tyder på att övergången från gles betespräglad skog, i början av 1900- talet, till slutet stiglös skog skett utan skogliga ingrepp.

Beskrivning av bevarandevärden

Biologiska bevarandevärden

Skogens läge på en kraftig höjd vars sluttningar, branter och sänkstråk ger variation i fuktighet, jordmånsdjup och beskuggning har tillsammans med skogens utveckling från en halvöppen beteshävdad skog till slutet skog givit förutsättningarna för den ädelövskog som växer i området idag.

I de blockrika sluttningarna med mellanliggande sänkstråk växer en bokdominerad ädelövskog med ett rikligt innehåll av avenbok och ek, en hel del björk samt mer sparsamt förekommande grov asp. Skogen är överlag tät och markvegetationen sparsam. I kantzoner och luckor blir fältskiktet rikligare med bl a ekorrhär, vårfryle, harsyra, lundgröe, gökärt, träjon, ekbräken, skogsviol och vispstarr. Före lövsprickningen en relativt ymnig våraspekt med framförallt vitsippa men även blåsippa.

På höjddpartiet i områdets södra och sydvästra del är jordmånsdjupet grundare. Här växer en glesare och luckigare ekskog med stort inslag av tall samt en del bok, avenbok, asp, björk och rönn. I buskskiktet finns utöver ovanstående arter även en, brakved och enstaka hassel. Fuktighetsgraden i marken varierar från torr till frisk. Kärlväxtfloran utgörs bl

a av blåbär, ekorrbär, kruståtel, träjon, murgröna, bergsslok, ekbräken, lundgröe, vitsippa, ängskovall, harsyra och skogsstjärna.

Den kraftigaste sluttningen finns i områdets nordöstra del. De naturliga förutsättningarna har här givit en gradient med en mindre hållmarksyta högst upp och en ekdominerad ädellövskog i brantpartiet där även lind har etablerat sig i de luckor som lodytorna skapat. Även i sydost en brantare sluttning men här med ett helt slutet krontak av bok, avenbok och ek.

Området har ett rikligt innehåll av död ved bl a i form av högstubbar och lågor. Lågorna uppvisar alla förmultningsstadier från mossig upphöjning i marken, över rödmurkna stammar till helt nyligen döda träd. Skogen har även ett stort inslag av senvuxna träd och spärrgreniga grova träd.

Längs brynet mot väster finns en del kulturgynnade arter såsom apel, fyrkantig johannesört, rölleka och smultron.

I nyckelbiotopsinventeringen är 12,9 ha klassad som ädellövskog. I skogen finns en rödlistad fågelart (mindre hackspett), en rödlistad lavart (bokkantlav), två rödlistade arter svampar (kandelabersvamp och cinnoberspindling) samt fyra rödlistade arter vedlevande skalbaggar (ptinella aptera, nemadus colonoides, microscydmus nanus och leiestes seminigra). Dessutom finns i skogen 22 olika signalarter.

Kulturhistoriska bevarandevärden

Områdets innehåll av stenmurar ger en bild av hur utmarken förmodligen varit indelad i tre olika skiften. Tre stenmurar löper genom hela området i NV- SO och V- O riktning. Längs områdets västra sida löper en krokig men sammanhängande stenmur från norr till söder. Dessutom finns några kortare bitar stenmur bl a i NO framför det brantaste sluttningpartiet.

Avsikten med den av stenar staplade lägre muren framför den hållighet som bildats under två flyttblock, kan ha varit att erhålla ett skyddat utrymme åt mindre boskap t ex svin.

I områdets SO del finns en rund stensatt grop, ca tre meter bred. Möjligen kan den utgöra en rest av en mila.

Den gamla körvägen (idag stig) i väster passerar bäcken på en äldre stensatt övergång.

Friluftsliv

Den orörda naturskogen ger, trots sitt läge intill område avsett för industriändamål, möjligheter till naturstudier.

Prioriterade bevarandevärden

1. Biotoper och arter som ingår i Natura 2000.
2. Rödlistade arter och deras biotoper med lämpliga substrat som lövskog med rik förekomst av grovstammiga träd, murkna högstubbar och döda grenar på större träd.
3. Fauna och flora knuten till gammal naturskog.
4. Områdets innehåll av kulturelement.

3 Referenser

Skogsvårdsstyrelsens inventeringar av nyckelbiotoper.

Generalstabskartan från 1869. Lantmäteriets arkiv i Karlskrona.

Ekonomiska kartan från 1916. Lantmäteriets arkiv i Karlskrona.

Kornfält K-A och Bergström J. 1983. Beskrivning till berggrundskartan. Karlshamn NV.

Ryberg A. 1999. Svampfloran i ett naturskogsområde vid Holje i Olofströms kommun. En översiktlig inventering.

Andersson R. 1999. Inventering av vedlevande skalbaggar i ett område vid Holje norr om Olofström.

4 Indelning i skötselområden

Naturreservatet omfattas av ett skötselområde

- Naturskog med begränsad skötsel i träd- och buskskikt.

5 Mål och föreskrifter för skötselområden

Skötselområde

Areal: 16,0 ha

Skötselområdet är indelat i sju delområden (A-G).

Beskrivning och övergripande mål

Området består av en bergbunden kraftig höjd vars sluttningar och sänkstråk täcks av en blockig morän. Längst i söder en bäckravin som vidgar sig mot nordväst.

A och B: Övervägande del av den bergbundna höjden (11,1 ha) samt brantare delar av bäckravinen (0,6 ha) utgörs av den prioriterade naturtypen bokskog av lågörttyp. Skogen har ett rikligt innehåll av avenbok och ek, en hel del björk samt mer enstaka förekomst av grov asp. Skogen som överlag är tät har ett sparsamt fältskikt med arter som vitsippa, harsyra, blåsippa, lundgröe och ekorrhör. En mycket gles föryngring med framförallt mindre plantor av bok samt en del avenbok. I en djupare sänka finns en mindre vattensamling omgärdad av vitmossa. Inom fastighet 6:28 har gallring skett. I de uppkomna ljusluckorna är föryngringen av bok, ek, asp och lönn god men framförallt har ett högvuxet fältskikt med hallon och träjon etablerat sig. Dessutom finns här några exemplar av druvfläder.

C: Uppe på höjdpartiet i söder växer den prioriterade naturtypen äldre ekskog på näringsfattiga marker (1,6 ha). Inslaget av tall är här stort. Mycket god föryngring av olika trädarter, framförallt ek. I fältskiktet märks murgröna.

I de båda prioriterade naturtyperna är träd- och åldersfördelningen mycket god och tillgången på död ved i olika former stor.

D och E: Längst i sydväst där sluttningen planar ut samt på den tidigare brukade marken, växer en blandskog (0,4 ha) respektive lövblandskog (0,5 ha) med ett större inslag av gran.

F: I nordväst en tvåskiktad talldominerad blandskog (1,5 ha) där tallen (ca 50 år) troligtvis på sikt kommer att konkurreras ut av den något yngre lövgenerationen.

G: En smal remsa intill Vilshultsån i nordost med en yngre lövblandskog (0,3 ha) på en f d vägbank.

Brynet mot väster innehåller en del kulturgynnade arter t ex apel, hassel och smultron.

Kvalitetsmål och gynnsam bevarandestatus

Den bokdominerade ädellövskogen och ekdominerade blandskogen ska bevaras och utvecklas vidare för att ytterligare öka områdets naturvärden.

De mindre områdena med lövblandskog respektive blandskog ska utvecklas vidare till gammal lövblandskog (delområde E och G), ädellövskog (delområde D) och blandskog, på sikt troligtvis ädellövskog (delområde F).

För hela området ska skötseln främst inriktas på begränsad skötsel i träd- och buskskikt. Syftet med åtgärderna ska vara att upprätthålla och utveckla livsmiljöerna för skogens innehåll av rödlistade och övriga störningskänsliga arter. Området ska hållas fritt från gran, druvfläder och andra arter vilka ej har en naturlig förekomst i området. Dessutom är begränsade åtgärder som gagnar en även framtida god ålders- och trädslagsfördelning i området befogade.

De kulturhistoriska elementen ska bevaras utan skymmande eller skadande vegetation.

I det västra brynet tillåts solitära träd, bärande träd och buskar att utvecklas.

Stigar inom området ska hållas öppna från hindrande vegetation.

Skötselmål och anvisningar för skötsel

- Inga skogliga avverkningar eller gallringar får utföras i skötselområdet.
- Död ved får inte transporteras bort från området.
- All gran och druvfläder avverkas eller ringbarkas/ bankas.
- Punktinsatser kring vissa äldre ljuskrävande träd.
- Solitära träd, bärande träd och buskar gynnas i västra brynet.
- Skymmande och skadande vegetation vid de kulturhistoriska elementen plockas bort.
- Hindrande vegetation längs stigarna röjs bort.
- Kulturhistoriska lämningar röjs fram.

6 Jakt

Jakt är tillåten i reservatet. Upplåtelse av jakträtt sker genom naturvårdsförvaltaren.

7 Restaureringsplan

- All gran och druvfläder avlägsnas.

- Kulturhistoriska element röjs från vedartad vegetation.
- Solitära träd, bärande träd och buskar i västra brynet plockas fram.
- Yngre konkurrerande träd, vilka tränger äldre trädskronor, plockas bort.

8 Friluftsliv och turism

Mål

Naturvårdsintressena är överordnade friluftslivets intressen. Naturreservatet Holje ska utgöra ett levande dokument på en naturskog som utvecklats utan mänsklig medverkan från halvöppet beteslandskap till slutet ädel- lövskog.

En strövstig skall leda besökaren via mindre störningskänsliga delar av reservatet till de olika naturtyperna och landskapselementen. Det ska finnas information om de olika kulturlämningarna och intressanta naturvärdes- objekt/ företeelser utmed strövstigen.

Restriktioner

Fordonstrafik i reservatet är ej tillåten för allmänheten. Eldning är ej tillåtet.

Information.

I anslutning till parkeringsplatsen ska finnas information om naturreservatet. Ytterligare information om kulturlämningarna och intressanta naturvärdes- objekt/ företeelser utmed strövstigen kan övervägas.

Anläggningar.

Parkeringsplats för ett mindre antal bilar bör anläggas på inägomarken vid infarten i områdets norra del. Överenskommelse bör träffas med markägaren (kommunen) om detta.

En strövstig markeras, med utgångspunkt från parkeringsplatsen, genom reservatet.

9 Sammanfattning och prioritering av planerade skötselåtgärder

Skötselåtgärd	När	Var	Vem	Prioritet	Finansiering
Utmärkning och röjning av strövstig	2001-2002	I reservatet	Förvaltaren	1	Staten
Uppsättande av informatinstavlor	2001-2002	Vid parkeringsplatsen och utmed strövstigen	Förvaltaren	1	Staten
Avverkning, ringbarkning eller röjning av vegetation som skymmer eller skadar kulturhistoriska element.	2001-2002	Hela reservatet	Förvaltaren	1	Staten
Avverkning eller	2001-2002	Hela reservatet	Förvaltaren	1	Staten

ringbarkning/ bankning av all gran och druvfläder					
Framtagande av solitära träd, bäran- de träd- och busk- arter.	2002-2003	Västra brynet	Förvaltaren	2	Staten
Borttagande av yngre konkurreran- de träd som tränger äldre individers kronor	2002-2003	Hela reservatet	Förvaltaren	1	Staten
Uppföljning av skötsel mål	Årligen	Hela reservatet	Länsstyrel- sen	1	Staten
Uppföljning av kvalitetsmål	Var 5-10 år	Hela reservatet	Länsstyrel- sen	1	Staten
Tillsyn av före- skrifter	Årligen	Hela reservatet	Länsstyrel- sen	1	Staten

10 Tillsyn, dokumentation och uppföljning

10.1 Årlig dokumentation av skötselåtgärder

- Tidpunkt och tidsåtgång för preciserade restaureringsinsatser.
- Tidpunkt och tidsåtgång för underhåll av friluftsanordningar.
- Tidpunkt och tidsåtgång för skötsel av landskapselement.

10.2 Tillsyn över föreskrifter

Länsstyrelsen ansvarar för tillsyn av föreskrifter. Uppdrag att ansvara för tillsynen kan lämnas till närboende.

10.3 Uppföljning av skötsel mål

Länsstyrelsen följer kontinuerligt upp skötsel mål och åtgärder.

10.4 Uppföljning av kvalitetsmål

Uppföljning av prioriterade naturtyper och kulturhistoriska element bör utföras inledningsvis vart femte år, senare vart tionde år, av länsstyrelsen.

Grunddokumentation av trädslagsfördelningen samt av områdets naturvärden bör genomföras under år 2002- 2004.

Uppföljning av olika trädarters utveckling och förekomst bör utföras av länsstyrelsen minst vart tionde år.

Uppföljning av rödlistade och andra störningskänsliga arter ska utföras av länsstyrelsen minst vart femte år.

10.5 Uppföljning av kostnader

Utförs av Länsstyrelsen.

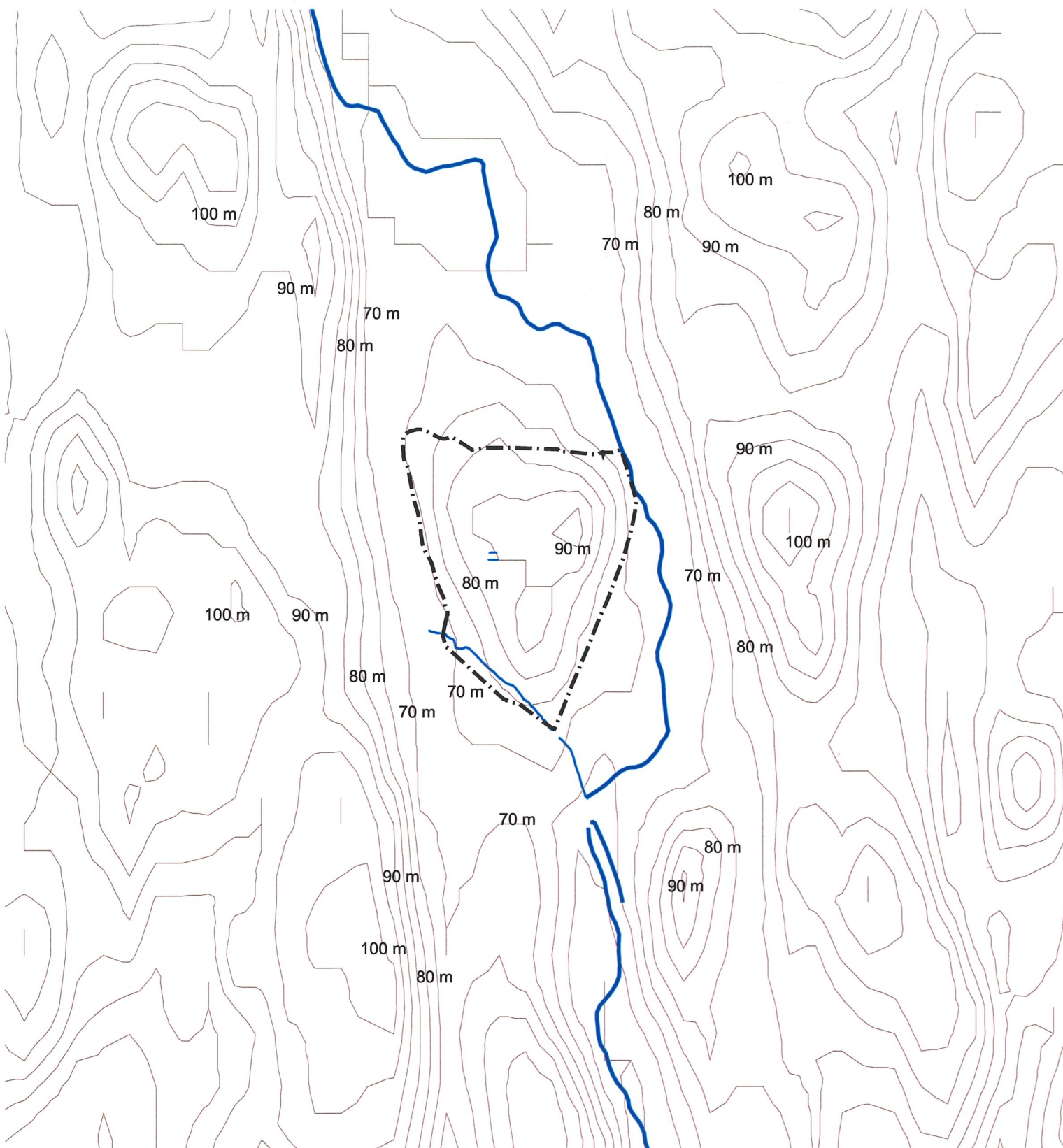
11 Finansiering

Staten bekostar: Åtgärder enligt skötselplanen.

Naturreseptatet Holje

Topografi

Dnr. 511-3840-01
Karta nr. 2
Bilaga till skötselplan

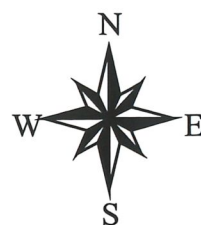

Teckenförklaring

- Reservatsavgränsning
- Höjdkurva, 5m ekvidistans
- Vilshultsån
- Bäck, dike
- Kärr.shp

Skala 1: 10 000

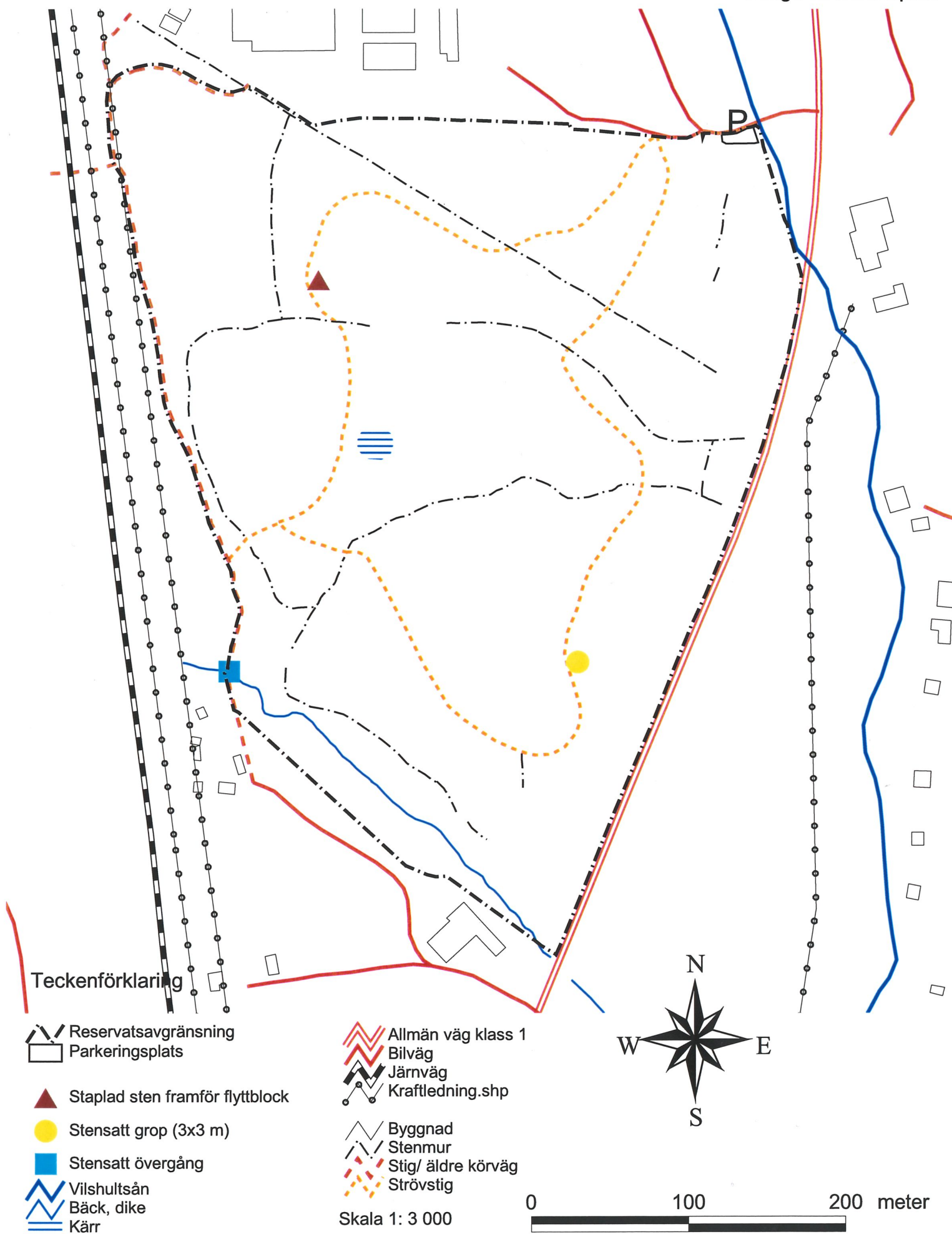
0 100 200 300 400 500 meter

Naturreseptatet Holje

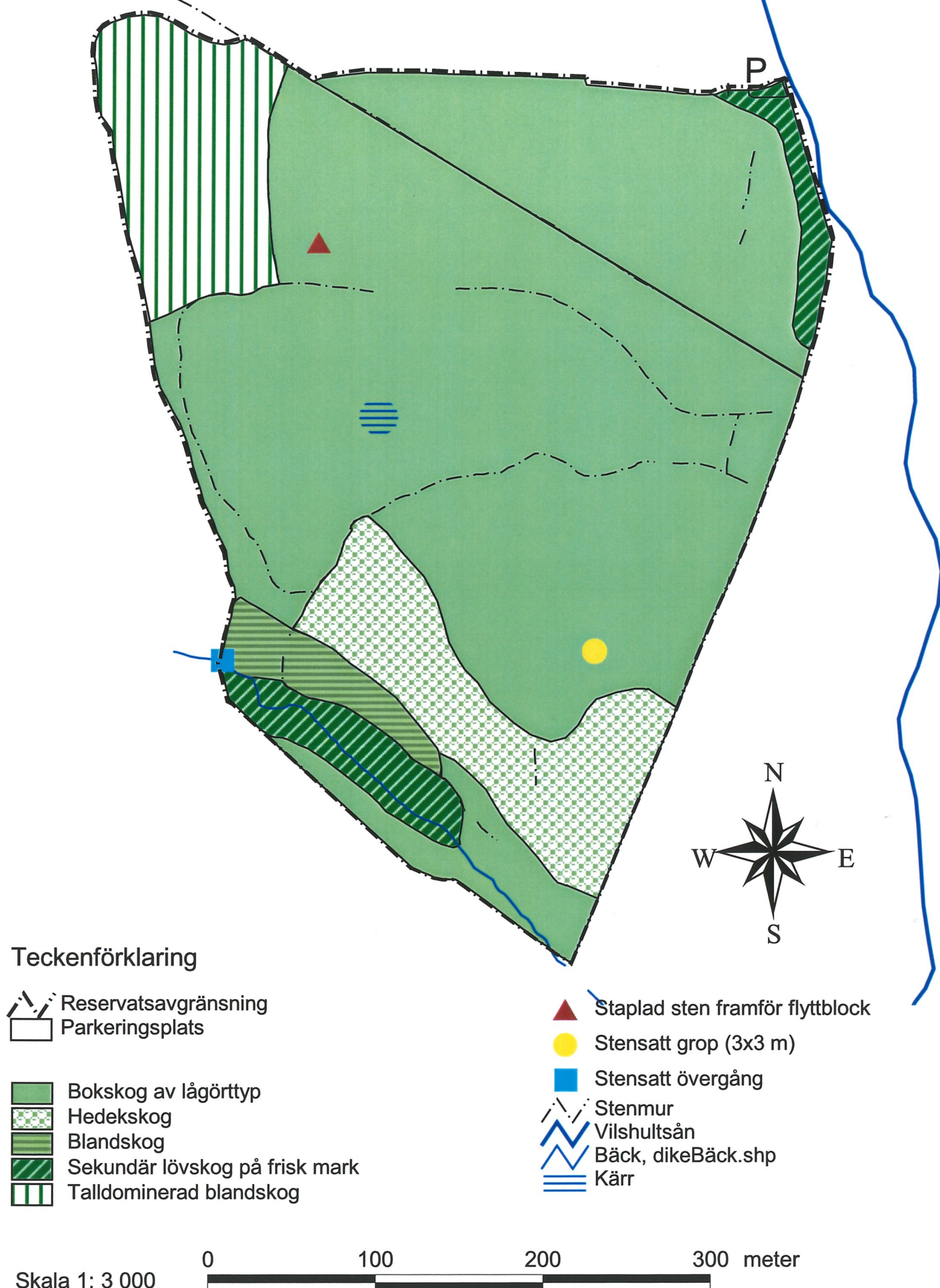
Anläggningar och friluftsanordningar

Dnr. 511-3840-01
Karta nr. 3
Bilaga till skötselplan

Naturreseptatet Holje Vegetationskarta

Dnr. 511-3840-01
Karta nr. 4
Bilaga till skötselplan

Dnr. 511-3840-01
Karta nr. 5
Bilaga till skötselplan

